

Brott och straff

Om ett brott har begåtts...

1. **Polisen:** brott anmäls → förundersökning → misstänkt förhörs →
2. **Åklagaren:** åtalsprövning (ej åtal, åtalsunderlåtelse (socialtjänsten), böter) → åtal väcks →
3. **Domstolen:** domstolen dömer →
  - Frikänd
  - Skyddstillsyn
  - Villkorlig dom
  - Böter
  - Särskild vård
  - Fängelse

- **Frikänd** = personen får inget straff eller har avtjänat sitt straff
- **Skyddstillsyn** = en övervakare kontrollerar den dömda istället för fängelse
- **Villkorlig dom** = den dömda måste bevisa att han eller hon kan sköta sig, försörja sig själv och inte begå nya brott under två år
- **Böter** = kan vara en summa t ex 800 kr eller **dagsböter** = t ex 40 dagsböter á 30 kronor. $30 \times 40 = 1200\text{kr}$
  - snatteri, bedrägligt beteende, snyltningsbrott och ringa misshandel kan leda till böter

- ***Särskild vård*** = kan vara t ex psykiatrisk vård
- ***Fängelse*** = fängelsestraff kan avtjänas på två sätt:
  - ***Anstalt*** = en påföljd för allvarliga brott och tiden i fängelse kan variera mellan 14 dagar och 10 år
  - ***Fotboja*** = den som dömts till fängelse kan få en fotboja i högst tre månader, oftast för rattfylleribrott

Livstids fängelse = vid mord eller andra allvarliga brott. Personen blir dömd till 10 år och efter det kan regeringen benåda den dömda som då kan få ett tidsbestämt straff

Ibland kan en person dömas till olika kombinationer av påföljder. Det kan t ex vara skyddstillsyn i kombination av *samhällstjänst* = den dömden arbetar utan lön hos en förening, organisation eller kyrka. Uteblir personen förvandlas straffet till fängelse

Domstolarna

- Tre domstolar i Sverige:
- ***Tingsrätten, hovrätten och Högsta domstolen***
- *Tingsrätten* – ska pröva mål som handlar om brott men även i t ex vårdnadstvister. Domaren och nämndemännen diskuterar hur den misstänkte ska dömas.
- *Hovrätten* – en högre domstol än tingsrätten
- Den högsta domstolen heter just *Högsta domstolen* – avgör själv vilka mål som ska tas upp. En dom i HD kan inte överklagas

- *Domstolarna* bestämmer vilken påföljd en person ska få...
- ... men det är *Kriminalvården* som bestämmer var påföljden ska avtjänas och på vilket sätt
- Inför rättegången gör Frivården som är en del av Kriminalvården en personutredning av alla som riskerar att dömas till fängelse → man undersöker arbete, utbildning, bostad, ekonomi, fritid, sociala relationer, missbruk, hälsa och tidigare brott